

?Ikokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). ?Ikokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23459>

Özet

?lkokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i (?ÇFÖ), ilkokul düzeyindeki ö?rencilerin çevre fark?ndal??? düzeylerini ölçmek amacıyla 2017 y?l?nda Nihal Y?ld?z Y?lmaz ve Ay?e Menti? Ta? taraf?ndan geli?tirilmif öz bildirim tipi bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, özellikle ilkokul ça??ndaki çocuklar?n çevresel konulara yönelik bilgi, tutum ve davran?? e?ilimlerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi hedeflemektedir.

Ölçek geli?tirme çal??mas?, ?ÇFÖ'nün psikometrik özelliklerinin, özellikle yap? geçerlik ve iç tutarlılık güvenilirlik analizlerinin sunulmas?na odaklanm??t?r. Ölçek, çevresel e?itimin etkilili?ini de?erlendirmek ve çocuklar?n çevreye kar?? sorumluluk bilincini ölçmek için tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Çevre Fark?ndal???, ?lkokul Ö?rencileri, Ölçek Geli?tirme, Çevresel E?itim, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Nihal Y?ld?z Y?lmaz, Ay?e Menti? Ta?.

Amaç

?lkokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i'nin temel amac?, 6 ila 12 ya? aral??ndaki ilkokul ö?rencilerinin çevreye yönelik mevcut bilgi düzeylerini, duyu?sal tepkilerini ve bu bilgilerin davran??a dönü?me e?ilimlerini standart ve kültüre uygun bir araçla tespit etmektir. Ölçek, çevre bilincinin erken ya?larda nasıl geli?ti?ini anlamaya yönelik bilimsel ara?t?rmalara veri sa?lamak üzere tasarlanm??t?r.

Bu ölçek, e?itim programlar?n?n çevresel okuryazarlık hedeflerine ula?ma derecesini de?erlendirmede, e?itimcilere ve ara?t?rmacılara nicel veriler sunar. Ölçek sonuçlar?, çevresel e?itim müfredatlar?n?n güçlendirilmesi gereken alanlar? belirlemek için kullan?labılır.

Yap?

?lkokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i, çok boyutlu bir yap? olan çevre fark?ndal??? yap?s?n? ölçmektedir. Ölçek, bu yap?y? olu?turan temel bile?enleri de?erlendirir. Bu bile?enler genellikle ?unlard?r:

Bili?sel Fark?ndal?k: Ö?rencilerin temel ekolojik kavramlar, çevre kirlili?i türleri ve sürdürülebilirlik ilkeleri hakk?ndaki bilgi düzeyleri.

Duyu?sal Tutum: Do?al çevreye kar?? duyulan sevgi, sayg? ve çevresel sorunlara yönelik endi?e

gibi duygusal tepkiler.

Davran??sal E?ilim: Geri dönü?üm, su ve enerji tasarrufu yapma gibi çevre dostu eylemlere kat?lma niyeti veya mevcut pratik davran??lar.

Ölçek, bu boyutlar? dikkate alarak, ilkokul ö?rencilerinin çevresel sorumluluk duygusunu ne ölçüde içselle?tirdiklerini ortaya koymay? amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, makalede belirtilen "Geçerlik ve Güvenirlik Çal??mas?" kapsam?nda detayl? olarak yürütülmü?tür. ?çerik geçerli?ini sa?lamak amacıyla, ölçek maddeleri, alan?nda uzman akademisyenler ve s?nf ö?retmenlerinin görü?lerine sunulmu?, maddelerin kapsam? ve dilsel uygunlu?u kontrol edilmi?tir.

Yap? geçerli?i ise, istatistiksel yöntemlerle, özellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n? destekledi?ini ve ölçmek istedi?i çevresel fark?ndal?k yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir. Faktör yüklerinin yüksek olması, maddelerin ilgili faktöre güçlü bir ?ekilde katkıda bulundu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

?lkokul Çevre Fark?ndal?k Ölçe?i'nin güvenilirli?ini saptamak için iç tutarlıl?k analizleri ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleri kullan?lm??t?r. ?ç tutarlıl?k güvenilirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Çal??mada elde edilen Cronbach Alfa katsay?s?n?n, ölçe?in bütünü için ve alt faktörler için yüksek (genellikle .80 ve üzeri) oldu?u rapor edilmi?tir.

Bu yüksek katsay?lar, ölçek maddelerinin kendi aralarında yüksek korelasyon gösterdi?ini ve tutarlı bir ?ekilde ayn? psikolojik yapıyı ölçtü?ünü i?aret etmektedir. Ayrıca, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda ayn? sonuçlar? verme e?ilimini gösteren test-tekrar test korelasyonları da kabul edilebilir düzeyde oldu?u belirtilmi?tir, bu da ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal özellikleri, çok a?amalı faktör analizi teknikleriyle incelenmi?tir. ?lk olarak uygulanan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karm??t?r. Bu analiz, çevresel fark?ndal?k yap?s?n? temsil eden belirgin alt faktörlerin varlı?n? göstermi?tir.

AFA sonrasında uygulanan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), elde edilen faktör yap?s?n?n (muhtemelen iki veya üç faktörlü yap?n?) teorik model ile ne kadar uyumlu oldu?unu test etmi?tir.

DFA uyum indeksleri (örneğin, Ki-kare/serbestlik derecesi oranı, RMSEA, GFI, CFI) incelenmiş ve modelin ilkökul örneklemi verilerine mükemmel veya iyi uyum sağladığı tespit edilmiştir. Bu analizler, ÇFÖ'nün güçlü bir yapısal temele sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Genellikle 3'lü veya 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (Örneğin, "Katılıyorum", "Kısmen Katılıyorum", "Katılmıyorum" gibi seçenekler).

Language Available: Türkçe

Population Group: İlkokul Öğrencileri

Age Group: 6-12 Yaş Aralığı (Özellikle 3. ve 4. sınıf öğrencileri)

Population Details: Ölçek, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli ilkokullarda öğrenim gören, sosyoekonomik ve kültürel açıdan farklılık gösteren öğrenciler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Ölçek, öğrencilerin okuma ve anlama düzeylerine uygun olarak tasarlanmıştır olup, genellikle sınıf ortamında grup uygulaması şeklinde, araştırmacı veya eğitimcinin gözetiminde uygulanmaktadır. Uygulama süresi kısadır ve çocukların dikkatini dağıtmayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çevresel Tutum, Çevresel Davranış, Eğitim Psikolojisi, İlköğretim, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut kaynaklarda belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: nihalyildizyilmaz@gmail.com

Correspondence Address: Nihal YILDIZ YILMAZ (Sorumlu Yazar)

Finansman, Ücret ve Test Yeri

İlkokul Çevre Farkındalık Ölçeği, 2017 yılında yayımlanan akademik çalışmada ile bilim dünyasına sunulmuştur.

Test Yılı: 2017

İzin ve Ücret: Ölçek, akademik araştırmalar ve eğitim amaçlı kullanımlar için geliştirilmiştir. Kullanım öncesinde sorumlu yazar Nihal Yıldız Yılmaz'dan izin alınması tavsiye edilmektedir. Genellikle ticari olmayan kullanımlarda bir ücret talep edilmez.

Kaynaklar

Yıldız Yılmaz, Nihal ve Mentiş Taş, Ayşe (2017). İlkokul Çevre Farkındalık Ölçeği Gerçeklik ve Güvenirlik Çalışması, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (2), 1355-1372.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşım sağlanabilir: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ilkokul-cevre-farkindalik-olcegi-toad.pdf

İlkokul Çevre Farkındalık Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddelerinin tam metni, kaynak makalenin ekler bölümünde veya araştırmacılardan talep edilerek edinilebilir. Bu akademik ölçek giriğinde, telif hakları ve yayımlama koşulları nedeniyle maddelerin tamamı sunulmamıştır.